

Martin Masius

**Natalis Sexagesimus Quartus Serenissimi Et Celsissimi Principis Ac Domini Dn.
Christiani Ludovici Dvcis Mecklenburgici, Principis Henetorum Suerini Et
Raceburgi ...**

[Erscheinungsort nicht ermittelbar]: [Verlag nicht ermittelbar], MDCLXXXVI.

<https://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1838727272>

Druck Freier Zugang

Christen Lours.
Geburts tage.

1658. 1686

Mkl f i

1625-4°

Mullb. f. I.
1625-4°

NATALIS

SEXAGESIMUS QUARTUS
SERENISSIMI ET CELSISSIMI
PRINCIPIS AC DOMINI
D^N. CHRISTIANI
LUDOVICI
DVCIS MECKLENBURGICI,
PRINCIPIS HENETORUM SUERINI
ET RACEBURGI, COMITIS SUERINENSIS,
TERRARUM ROSTOCHII ET STARGARDIÆ DYNASTÆ,
EQUITIS ORDINUM REGIS
CHRISTIANISSIMI
DOMINI SUI CLEMENTISSIMI
CUM PRIMO DECEMB.
SUPERASSET CLIMACTERICUM MAGNUM;
PUBLICA PANEGYRI CELEBRATUS

MARTINO MASIO
PASTORE SLAGSTORFFIENSI

ANNO M. DC. LXXXVI.

SERENISSIMI ET CELSISSIMI
PRINCIPIS AC DOMINI
D^N. CHRISTIANI
LUDOVICI

DVCIS MECKLENBURGICI;
MINISTRORUM TRIGÆ.

ILLVSTRI AC GENEROSO DOMINO

DN. NICOLAO HENRICO
BUNSOVIO,

PRINCIPATUS RACEBURGENSIS

Directori Spectatissimo, Consiliario Regiminis primario, itemque
à Consiliis Secretioribus.

NOBILISSIMO ET EXCELLENTISSIMO DOMINO

DN. JOH. HARTMANNO
GRAMMANNO,

CONSILIARIO REGIMINIS GRAVISSIMO;

NOBILISSIMO ET AMPLISSIMO DOMINO

DN. JACOBO TADDELIO

SECRETARIO INTIMO,

Fido PRINCIPIS Achat.

DOMINIS PATRONIS AC FAUTORIBUS

Salutem plurimam dico.

VIRI ILLUSTRIS AC GENEROSE;

Nobilissimi, Amplissimi & Consultissimi,

Nfert se nunc oculis, *DOMINI*, quæ auribus ante, Oratio nostra, jejuna illa quidem & exilis, nulloquæ verborum splendore, at pietate tamen in *PATRIÆ PATREM* quodammodo conspicua. Ivimus in Natalitios cultus, incultiori sermone tenuisque ingenii viribus, festo hoc gratulationibus tempore, & maluit pia lingua in fractas balbutie voces laxari, quam certantes inter Bonorum applausus turpi silentio ac otio obmutescere; Quem devotissimi animi impetum & quaecunque Venerationis specimen *nostro* nec *Augusto* nec *Mæcenatibus* ejus displiciturum humillime confido. Vobis autem *Excellentissime Domine, Virique Nobilissimi*, & inscribere has pagellas & tradere sustineo, non solum ut de meâ in vos observantiâ per easdem quam plurimis constet, sed ut vestris etiam manibus haud gravatim transmissæ, pretium sibi à *VOBIS* omne, verumque decus, quo indigent, fœnerentur, atque ita deferantur ad *Serenissimum Nostrum*, non ausuræ cæteroquin religiosum (*elsitudinis Suae* subire conspectum, nisi proxenetis vobis ac parariis, qui dum fidem sæpiissime probastis & integritatem, in primis dudum amoribus habemini;

A

perfarum mores in eo imitatus, quibus ad principes suos accedere
 nefas, eosque salutare, si non digniori prius Fautorum commenda-
 tione sibi viam aperuissent. accipite ergo levissimam chartam &
 quod publice in illâ extare volui, mansurum innocuæ devotionis
 quantulumcunque pignus, nullo quidem suo merito, credo tamen,
 vel eo nomine VOBIS gratum, quod *PRINCIPIS VESTRI*, sed &
MBI, augustissimos cernitis natales, eâ, qua par est, veneratione
 hîc celebratos. Concedite faciles, ut vobis innitatur, ceu scipioni
 cuidam, inconcinna hæc claudicantium Verborum scriptiuncula, &
 per Vos gratiosissimâ, *Magni Ducis*, dextræ ingeratur. patiamini quæ-
 so coriaceæ huic monetæ suum utcunque inesse valorem, cum à prin-
 cipis imagine, quam in fronte exhibitam cernitis, aliquem velle vi-
 deatur mutuari. Denique hoc unum Vos officiose volo rogatum, ut
gloriosissimo Principi meam in IPSUM pietatem & subjectissimi animi
 affectum, pro ea, qua polletis, autoritate & virtutum summarum
 splendore, luculentiùs & dextrè interpretemini, in quo licet plures
 mecum certantes habeam & forsan æmulos, nescio tamen, si peri-
 culum feceritis, an non omnes alios atque vel ipsam expectationem
 vestram sim superaturus. Sic *VOS, VIRI Generose & Nobilissimi*, salu-
 ti publicæ & meæ servet ipse salutis autor, & omnes veræ felicitatis
 partes *VOBIS* proprias esse sinat. Id vover

Excellentiæ Tuæ

Nobiliss. Dignit. Vestræ

Idem ad obsequia, qui ad preces,
devotissimus cultor,

MASIUS

SERENISSIMO ET CELSISSIMO
PRINCIPI AC DOMINO

D^N. CHRISTIANO
LUDOVICO,
DVCI MECKLENBURGICO:

Principi Henetorum , Suerini & Raceburgi , Comiti Suerinensi ,
Terrarum Rostochii & Stargardiæ Dynastæ ,
Equiti Ordinum Regis Christianissimi,
DOMINO MEO CLEMENTISSIMO:

SERENISSIMO ET CELSISSIMO

PRINCIPIS AC DOMINO

D^N. CHRISTIANO

LUDOVICO

DACI MECKLENBURGICO

Principi Hæretorum, Suetini & Ræceburgi, Comiti Suetinensi

Terrarum Roslœchii & Stargardie Dynastæ,

Equiti Ordinum Regis Christianissimi,

DOMINO MEO CLEMENTISSIMO,

SERENISSIME AC CELSISSIME
PRINCEPS
DOMINE CLEMENTISSIME.

Umpit tandem silentium pietas, & ad *SERENISSIMÆ CELSITVDINIS TVÆ* purpuram gaudet suam nunc erubescere indignitatem, quæ tum demum suo sibi visa est officio bene fungi, si prodeat in publicum aliquando, dum publicam sentit temporis hujus lætitiā & ad sacram Natalium lucem conetur sese allevare. Ignosce, *BENIGNISSIME PRINCEPS*, humillimo Civi, quem amor & observantia faciunt vocalem, & qui haud absimile quid experitur, ac olim Cræsi filius, cui vehementior pietatis affectus negatas à natura voces excussit; Sic ego à dicendi facultate destitutus, unam hæctenus silendi & latendi gloriam mihi relictam putavi, nunc vero religione Natalis diei provocatus, prima tento literarum elementa colligere, & devotam hic, qualicunque verborum apparatu, emancipo voluntatem. Quamvis enim à *TE*, *DUX GRATIOSISSIME*, nimium sim remotus & absens, non contineor tamen intra spatium sedesque meas, sed ruo, quā data porta, præsens ad tui conspectum, & humillima mea commendo obsequia cominus, quem eminus fovisti radiis Tuis, & cujus felicitatem, benefici instar sideris, è longinquo semper operatus es. In quo si *TIBI* fortè visus fuero audacior, quod tuis me *NATALITIIS* importunus immisceam, & infelici stylo non formidem exprimere, quod Maronis alicujus Linguam & ferrea Oratorum ora poterat delassare, memorem Te illius esse submissā jubeo observantia: *Et Diis læterusticos, multasque gentes*

B ij

supplicare, nec ulli fuisse vitio, Deos colere, quoquo modo posset; vilissimas itemque res, quas pia simplicitas templis dedicavit, non raro pretium ab animo consecrantis sumpsisse. De Rhodiis quidem gens finxit ingeniosa Poetarum, cum Palladi quondam, Sapientiae Deae, fecissent, sed sine sale, sacra, excanduisse Deam graviter, ideoque relictis eorum aris migrasse Athenas; Sed non vereor istam abs Te asperitatem, DOMINE, ut haec nostra sine eloquentiae sale & condimentis Rhetorum sacrificia velis indignabundus aspernari, cuius tot facilitatis & clementiae ubique expressa inveni vestigia, ut illis diffidere velle piaculi propemodum loco habendum foret; Quin gratulari etiam sub tanto PRINCIPE sibi semper potuerunt Musae, quantulaecunque, quod nunquam despexeris eas, & sperare aliquid Apollo ausus, cum benignum Tui favorem, Teque ad umbraticas quoque ipsius curas subinde vidit divertere. Et idem illud est, quod concipiendi aliquam ac scribendi persuasit confidentiam, absolvitque me a vilitatis, quae subiit, conscientia religiosior observandi animus, & quaedam sui secura pietas. Hinc, quicquid tandem, in ista laborantis meae debilitatis & subiectissimi affectus pugna, monumenti literarii natum est, devota id maxime submissione transmittere conor, quod Te, PRINCEPS SERENISSIME, serena & indulgenti fronte accepturum, non dubius spero. Neque contemnes, opinor, ad magnum illum, quo hospitatis, Galliae ingeniorum Oceanum, Germanum pauperis facundiae rivulum, qui tamen est scatebra sinceri pectoris promanat, & intemeratum Civis Tui cultum leniter TIBI devolvit. Ita Musae nostrae, Patrocinii Tui alumnae, nunquam te hic mori sinent, sed nominis perpetuitatem (gratum Heroibus munus) largiri conabuntur. De cetero Deum ter Opt. Max. supplex veneror, ut CELSITUDINEM TUAM omni prosperitatis genere beare paterne pergat, senescentibus paulisper membris juventutis florem inducat, & TE nobis in solatium ingens, seculi ornamentum, & gloriam Minervae, superstitem agere jubeat quam diutissime. Haec sunt devota omnium Tuorum vota, qui in TE colendo Patriam sibi constituere sanctitatem, quorum ego facturus summam cum Flacco haud profane precor:

Serius in Caelum redeas diuque

Nobis intersis Pater atque Princeps!

Serenissimae Celsitudinis Tuae,

humillimè devotus

AUTOR:

ORATIO.

Oncede vocem iusta hilaritas! In plausum surgite sincera obsequia! Emanate in gratulationes piissima vota! Debetur hoc publicæ lucis hodiernæ festivitati. Si enim lætum nobis & jucundum diem, patriæ gratum, exoptatissimum Bonis omnibus, signavimus unquam, hic certe dies est, qui *PRINCIPEM* nobis *NOSTRUM* indulgi primum, quo is cœlitus quasi in has terras delapsus, salutis nostræ auspicatum fecit auspiciis, Dies, tanti *DUCIS* Nativitate festus, & meritò inter fastos numerandus. Nimirum annua redit hodie, cum exeunte anno, ineuntium annorum natalis felicitas *SERENISSIMI ET CELSISSIMI PRINCIPIS AC DOMINI, DNI. CHRISTIANI LUDOVICI, DEI GRATIA DUCIS MECKLENBURGICI, PRINCIPIS HENETORUM SUERINI ET RACEBURGI, COMITIS SUERINENSIS, TERRARUM ROSTOCHII ET STARGARDIÆ DYNASTÆ, EQUITIS ORDINUM REGIS CHRISTIANISSIMI; DOMINI NOSTRI CLEMENTISSIMI.* Adest iterum auro notandus dies, qui Hunc nobis auro contra carum *PRINCIPEM* in auras produxit, in ferreo seculo aurei seculi imaginem, & *Cui* nunc in illo vivendi novus
ab integro seclorum nascitur ordo.

O tempus prosperrimū, non frigore magis nivibusque inamœnum & formidabile, quam *PRINCIPIS NOSTRI* ortu lætum & venerabile. Salvete vos Calendæ Decembres, quæ vitæ *ILLIUS* primordium instauratis rursus! non indignamur arctiora vestra dierum spatia gelidasque pruinas, sed in sinu potius gaudemus, periculosi in vobis anni terminum, cum expirante propediem anno, feliciter expirasse. Salvete ter & amplius, quæ *Patriæ Patrem* ostenditis, exacto Climacterico, vivum & superstitem, quo nihil prius nobis, antiquius nihil habendum pie existimamus. Quod si tanta mihi vis ingenii & tanta esset dicendi copia, quantam hodie exultationem animi tripudiumque, impatienti prorsus pietate, experior, confiderem ego, me responsurum, *AUDITORES HONORATISSIMI,*

C

benignæ expectationi vestræ, quam de me forte concepistis, & cum laude ornaturum, quam in præsens occupavi, provinciam; At verò, cum non parem Argumento Orationem, sed sterilem tantum ad fecundas hæc partes afferre facundiam possim, equidem nescio, an non religiosum præstitisset silentium, quo solo dilertus esse poteram, magisque nunc culpanda sit temeritas, quod hoc dicendi munus non detrectarim, quàm commendanda pietas, quod affectaverim. Sed esto, à temeritatis crimine me non posse absolvi, parumque memorem me fuisse Horatiani illius præcepti, quo explorare jubemur, quid valeant humeri, quid ferre recusent; nihilominus tamē jactā semel aleam haud retractandam ratus, malui, in Natali *Principis mei*, vocis & ingenii exilitatem periclitari, & perdere gloriam dicendi, dummodo submissæ pietatis retineam, feramque grati animi laudem, qui eam semper turpitudinem detestor maxime, ob quam Hospiti olim Macedonico frons legitur inusta, certissime persuasus, paratiorem fore audaci & immodesto amori, quàm circumspectæ & modestæ Impietati veniam. Cui etiam causæ soli, fateor, succubui, dedignatus vacuo diutius federe theatrō spectator rudis, & usque debere verborum observantiam ILLI, qui rerum beneficentiam omnem in me ornando aliquoties exprompsisset.

Interea verò, AUDITORES AMPLISSIMI, hanc vos gratiam maximopere posco, ut idem facere patiamini me, quod in bello pro re nata duces videmus, qui cum omnes nequeunt copias, locorum inclusi angustiis, explicare, quosdam tantum in primam aciem milites, remotis cæteris, effundunt; Sic mihi liceat in angusta re habitanti, ex infinitis, quæ erant dicenda, paucissima promere, illosque insuper, qui terrarum situs pingunt, imitari, ut imaginem rei, ad puncta minutissima redactam, in brevi quasi tabellâ universam amplectar, majoris operis gloriam illis relinquens, qui meliori sunt indole & feliciori ad negotium hoc eloquentiâ instructi. Quod dum expedio, vos oro, AUDITORES, majorem in modum, & per illum ipsum, de quo dicimus, Principem obtestor, ut quando omne mihi perfugium in bonitate vestra repositum est, parvitatem nostrā vestra sublevetis humanitate ac favore quo, quantum virium mihi subtrahit tenuitas, tantum animi addat vestra in attendendo benevolentia:

Magna olim religione & solennitate publicā dies eminentium virorum, quibus in lucem editi erant, celebratos, literarū monumentis proditum invenimus. Non cœpit iste mos apud Persas primū, & ab his ad Romanos, uti quibusdam videtur, supersticiosa propagatione fluxit, sed à longis retrò seculis arcessendus est: Primam enim natalis gaudii originem Ægyptiis, tempore Patriarchali, debere nos, eorumque Regi Pharaoni, quis est qui nesciat ē Sacra, quā

nullam vel antiquiorem habemus vel veriore, Historiâ Mosaicâ ? Hinc quemadmodum Ægyptus fuit multorum rituum apud Ethnicos seminarium, ita & Hic ad vicinâs & remotas gentes facile transit. De Græcis quidem & Romanis constat, recurrentem illos vitæ diem, velut festum, inter familiares quemque suos quotannis coluisse, solvendo munus Genio, eique, quanta cæcitas ! preces, libamina & sacrificia offerendo. Sed nec illam antiquitatis consuetudinem, per tot temporum tractus deductam, si tamen à vanæ gentilitatis superstitione discesseris, quam execrati semper, abrogarunt veteres & hodierni Christiani; quamvis nonnulli extiterunt, qui in ejusmodi festivitatem gravius inveci, à justo quoque celebrata fuisse natalitia negarunt, id tantum à peccatoribus & impiis factum asserentes, ceu videre est in multis aliquot patrum locis, quæ doctissimus apud Gallos Huetius & Johannes Fronto congesse. Atamen, salvâ Patrum autoritate, alia mens est circumspectioribus, & hi ferias natales simpliciter haud improbandas censent, tuentur eas sancte potius, si modo fiant justo fine & pia adhibeatur moderatio, si absit luxus ac superstitio.

Et quæso quis culpæ velit in parendi sortem natos, si pro Natali beneficio laudatissimi sui principis, quem à vulgaribus procul cunis, singulari immortalis Dei providentiâ, remorum norunt, & à cujus salute ad ipsos Salus descendit, debitas Conditori laudes persolvere & reddere gratias allaborent ? Cum etiam Natalem celebrare, rejecto gentilium abusu, nihil sit nobis aliud, ac, annuo vitæ termino feliciter exacto, pie gratulari, lætitiæ signa edere publica, offerre vota DEO, ac pure mente preces; non video, quî hoc cum sacris literis & Religione Christianâ pugnare possit, quod tamen nunc pluribus haud persequor.

Cæterum solebant antiqui Soteria dare, non tantum difficilem morbum eluctatis, verum iis etiam, qui ancipiti essent tempore defuncti; Sic eadem nobis optimo jure video hodierno die exsolvenda, quo *Patriæ Pater* non solum in lucem prodiit ortu auspiciatissimo, sed & nunc periculosissimum & famosum maxime absolvit anni tertii & sexagesimi Climacterem. Longum foret enumerare, quid de annis gradariis seu Climactericis (non à Climate, sed à scalæ gradu è Græco sic dictis, quod æque in iis ac scalæ gradibus vitæ quasi pausa fiat) vetustissimi Medici, Philosophi, Mathematicique traderint, & scio, eruditorum latere neminem, cum vel integris voluminibus hoc argumentum pertractârît plurimorum docta industria.

Maximus autem in primis omnium & exitialis Climacter habetur, qui in ætatis humanæ tertium incidit ac sexagesimum annum, quoniam constat ex septies tribus ter multiplicatis, aut quia uterque hîc fatalis numerus, quorum ad corpus alterum, ad animum verò alium

referre amant, copulatur, ex septies novem & novies septem perio-
 dis conflatus, quæ utrinque eandem summam reddunt; præter quem
 nullum alium pro Climacterico anno admittere videtur Scaliger, se-
 ductus autoritate Firmici & loco ejus quodam male intellecto, quem
 tamen Salmasius, vir tantus, ex antiquissimo Exemplari Bibliothecæ
 Regiæ à se reperto restituit, & Firmicum non voluisse hoc osten-
 dit, eos solos esse Climacteres, qui ex novem & septem multiplican-
 tur, ut est Sexagesimus tertius, sed ita legit verba Firmici: *Extra cæ-
 teros climacteras, etiam septimi anni & noni, per omne vitæ tempus multi-
 plicata ratione currentes, naturali quadam & latenti ratione, variis homi-
 nem periculorum discriminibus semper afficiunt. Unde & sexagesimus tertius
 annus, quia utriusque numeri summam pariter excipit, ANDROCLAS
 appellatus est ab Ægyptiis, quod omnem vitæ substantiam frangat ac debili-
 tet.* Sic quidem, præter cæteros Climacteras, maxime periculosos
 habet eos, qui septimi & noni, per omne vitæ tempus, multiplicata
 ratione currunt, ut tamen alios etiam Climacteres agnoscat, qui non
 sunt ex novenis & septenis pariter compositi, ut sexagesimus tertius.
 Licet autem Huic Anno Firmicus, & cum illo autores ferme omnes,
 nigrum Theta figant, quod & ad corpus & ad animum pertineat,
 Censorinus tamen infirmiozem existimat reliquis, additâ ratione:
*quod et si utrumque contineat numerum, novenarium & septenarium, neu-
 trum tamen quadratum, & ut sit ab utroque non alienus, ita in neutro esse
 potentem;* statimque subjungit; *non multos sanè, quos vetustas claros no-
 mine celebret, hunc annum absumpsisse.* Memini quidem me non sedere
 hîc in Controversiâ judicem, ut meo statim præjudicio vel vanitatis
 postulare rem, vel veritatem adstruere, necesse sit, interim hoc ta-
 men ad Censorini verba moneo, quæ annum tertium & sexagesi-
 mum non multos celebres unquam absumpsisse affirmant; fidem eo-
 rum ab ipsa seculorum omnium experientia plane labefactari, siqui-
 dem illa non claris tantum, sed & è plebe plurimis, docet hunc an-
 num fuisse feralem. Absumpsit certè Claudium Tiberium Drusum,
 abstulit Ælium Adrianum, ut alios Imperatores taceam, ne sim infi-
 nitus; Eripuit is Orphea, Poëtam sui temporis præstantissimum; ex-
 tinxit Ciceronem, Eloquentiæ Romanæ Parentem; vitam præcidit
 Aristotelis, stupendæ doctrinæ Philosophi, aliorumque, quos ex
 omni memoria illustris recenset Ranzovius, itemque Bodinus de
 Republica. Lascivire propemodum gaudio visus est AUGUSTUS
 Imperator, cum quartum & sexagesimum Natalem suum ageret,
 & magnopere sibi gratulabatur, quod sexagesimum tertium annum
communem Seniorum omnium *αλειμακτι* *εα* evasisset, quemadmodum Id
 Ejus ad Caium Nepotem Epistola exhibet apud Gellium.

Quare quo periculosior habetur iste annus, quem nunquam ela-
 bi sine aliqua corporis clade, aut morbo graviore, aut vitæ periculo
 vulgò

vulgò credunt, eò justior lætandi nobis anſa datur hodierno die & gratulandi ſolennius, quod *Sereniſſimus Princeps noſter* tam formidatum aliàs ſpatium ſine ullo incommodo, ſenſuve mali, inconcuſſa valetudine, ſalvus & integer tranſierit, expertus in eo, ſi quo unquam, luculentiffimum Numinis favorem, & omnis generis felicitates; Cumque tam parum Senectuti hætenus in *ipſum* licuerit, anniſque formidoloſis, ſperare porrò noſtra nos pietas jubet, diutiſſimè terris hoc nobile cœli deſcriptum commodatum iri, non prius repetendum, quam vel vivendo exceſſerit iſtum limitem, in quo divinus Plato finem vitæ invenit, legitimumque eſſe exiſtimavit, annum putò unum & octogefimum: Nam non paucos accepimus hanc annorum, eſſi longam, ſeriem longè fuiſſe tranſgreſſos, ut Cleanthem, qui uno minus centum expleviſſe fertur, Xenophanem Colophonium majorem annorum centum, ne nunc alia addam, & hujus etiam ævi, annofitatis Exempla, quorum bene multa è divite penu eruditiffimus promit Meibomius in Epiftola de longævis, ad *Sereniſſimum & Celiſſ. Principem* beatiff. recordationis, *Dnum AUGUSTUM, Ducem Brunſvicensem & Luneburgenſem*, qui profuſiſſimam, ſi quis alius, hauſit annorum menſuram, vivido ſemper ſpiritûs robore incorruptum corporis vigorem æquantè.

Nec deſperamus nos, quin *Patrem Patriæ* noſtræ æquè longa, benignitate Numinis, manſura ſit ſenectus, in quâ nihil habeat accuſandum; Cujus fiduciam vel ideo firmam animo præcipimus, quod minus vergere in ſenium vires hætenus compertum eſt. Eſſi enim ſeriores plerumque anni effœtum paulatim corpus reddere ſoleant, nihil tamen debilitatis attulere DOMINO noſtro, qui vel adoleſcentiam poſſit in hac ætate mentiri; neque ulla parte cladem intulit fatalis elapſus climacter, facturus ſine dubio impetum, ni rectum precibus undique inveniſſet latus, dum & ſuſpiria noſtra pro ſalute *Æjus* perenni, & haud imminuendâ valetudine, fortiſſimè excubère. Auguramur itaque, quo uſque produci poſteſt, provectiorem vitæ terminum, & latiffimâ annorum ſpatia. Et meretur omnino vivacitatem, meretur viride illibatumque ſenium *Dux Auguſtiſſimus*, dignus ob animi magnitudinem & excellentiam, quem neque ſenium ſenem faciat, neque naturæ lex vitâ privet, uti de Richardo Suiſſet Scaliger pronunciat; Meretur hoc ipſum elegantiffimum corpus, dignum, quod nobiliſſimæ animæ diuturnum præbeat hoſpitium. Et hoc geminum naturæ vinculum eum nobis primo intuitu Principem oſtentat, cui ad Majestatem nil niſi Regnum deſuiſſe unquam fatendum ſit, quique plaufum orbis, qua qua progreditur, & venerationem meretur, addo & amorem. Vitoldium, tradit, Lituanix Principem, Æneas Sylvius, tam terribilem fuiſſe ſuis, ut ad levem ipſius nutum ſuſpendio ſemet ipſos necarint. Nos planè iſtam in DOMINO noſtro ignoramus barbariem, in cujus verbis non equuleos &

plagas minaces, sed lenitatem & delicias, non truculentum in vultu Martem, sed ipsâ prope Venerem habitareprehendimus; Et hinc affari Principem sine interprete, fruique impunè benigno ipsius adspectu possumus, & solem sine incendi metu intueri. Hîc ego si effusioribus velim habenis provehi, ingentem mihi campum apertum video, sed revocat me & quasi manum injicit multorum sententia, quibus turpe habetur, laudes captare ex corpore potius, quàm animo velle, quamvis tamen nihil egregius, aliorû judicio, esse possit, quàm cum corporis decus cum ingenii pulchritudine ita conspirat, ut magno Hospiti dignissimum sit domicilium, & ingenium optimè dicatur habitare. Utrumque Dion, *Germanicum* laudaturus *Augusti nepotem*, complectitur, scribens, fuisse illum corporis formâ animiq; bonis, doctrinâ & robore, Clementiâ & modestiâ præstantissimum. Apud plurimas gentes, notum est, in mandandis imperiis, corporis Eminentia, id est, pulchritudinis ac proceritatis ratione haberi, neque alios magnorum facinorum putari capaces, quàm quos eximiâ specie donare natura dignata est. Cyrum dicere solitû, autor est Xenophon, debere principem præstare subditis suis, & anteire non justitiâ solum, prudentiâ, aliisque animi virtutibus, sed & corporis Majestate atque eminentiâ. De Alexandro M. Macedonum Rege Solinus refert polyhistor, fuisse eum formâ supra hominem augustiore. Verius ego hoc de *Principe nostro* dixerim: In hoc enim natura omnes videtur experta fuisse vires, ut verum principis Exemplum absolveret; illumque augustissimâ & Imperatoriâ formâ divinitus ornatum novimus omnes, ut ipso adspectu injiciat cuivis admirationem. Expectatis fortasse, AUDITORES, ut nunc porrò animi dotes ordine persequar, sed patior hîc in ipsa copia inopiam, atque id mihi, quod de Carthagine prodidit Historiæ Jugurthinæ conditor, repetendû est: *Melius esse de PRINCIPE Nostro tacere, quàm parum dicere*. Si enim de prudentiâ, si de vi ingenii Ejus incredibili, & acrimonia judicii, omnium judicio accuratissimi, cœpero prædicare, jam se mihi justitia objiciet, primas in commemoratione partes sibi vindicatura; Si Clementiam extulero & Comitatem, Severitas occurrer, in hoc virtutum contubernio haud quaquam posthabenda, per quam perire interdum necesse est, quos perire publicæque plecti, publicæ interest securitatis; Si laudavero liberalitatē, frugalitas intercedet, occupatura fastigium. Quid multis moror? Tot virtutum hîc amicâ deprehendo conspirationem, ut, si singulas velim commentari, verendum sit, ne nullum unquam finem nostra sit inventura oratio.

Ex omni autem illarum numero mirum quantum eminet politiorum notitia literarum, in quibus uti *Dux noster* haud parum versatus est juvenis, ita ne nunc quidem ab illis, quoties per graviores curas licet, senex abhorret, dum sapientissimi Platonis sententiam pensi semper habuit, dicentis; Tum demum beatas fore Respublicas, si

cas aut Philosophi regerent, aut qui regerent, philosophari cœpissent. *Quis enim melius quam literatus imperat?* Verissima vox est Senatus Romani, quâ Tacito Imperatori acclamatum fuit olim. Rara quidem est, fateor, Fortunæ magnæ ac Doctrinæ concordia; at Exempla tamen omnis ævi non pauca suppetunt eorum, qui in omnium rerum apice literarum apicibus fuerint delectati. Julium Cæsarem legimus literarum fuisse scientissimum, eumque literis & armis totius orbis obtinuisse Dominium, & *Hic ex utroque Cæsar* Julium Syllanum, pronepote[m] AUGUSTI, quod illiteratus esset, *pecudem auream* appellavit, cujus pretium cutem non excedat. Scilicet credidit literatissimus Imperator, non nisi literarum beneficio optimos & saluberrimos gubernatores educari. Hinc ob excellentiam studiorum Franciscus I. Galliæ Rex non Parens Patriæ tantum, sed & literarum Parens appellatus est, teste Thuanô. Ex gloriosissimis atavis Ducis NOSTRI MAGNUS II. *Dux Mecklenburgensis* filium aliquando creari Rectorem iussit Academiæ Rostochiensis, summum in doctos favorem manifestissimo Exemplo testatus, filiumq; docens, ut amare discat eruditionem. Quid ergo mirum? si Majorum vestigia recto itinere secutus PRINCEPS, à scientia disciplinarum omnium nunc nobis commendandus veniat maximè, qui inter Duces quondam literarum poterat numerari, nisi jam tum Civium Ducem nasci voluisset virtutum æstimator DEUS. Sed pythagoricæ legis mihi venit in mentem, quæ DEOS verat salutare in transcurso, ideò reliquas excelsi ingenii virtutes tacitus malo venerari, quàm inconcinno sermone provehi ulterius, cum quicquid etiam dixerò, longè sit infra magnitudinem futurum.

Ad Te postremum convertor, CELSISSIME PRINCEPS, DOMINE CLEMENTISSIME; liceat enim TE, etsi longè absentem, alloqui Reverentiæ nostræ, quæ TE præsentem agnoscit, animo semper præsentissimo, hoc est, maximè devoto, neque absentem eum putat, qui Clementiæ radiis terrâ suam implere, supremi instar luminis, satagit; Accipe has, quas loquimur voces, jejunas licet, & interpuncta suspensis verba, quæ inundantis gaudii vis ad TE ordinat, quæ nulla ars fingit, sed exprimit amor. Accipe pietatē, non peregrinā, sed domesticā, sed dicatā TIBI, & ardentissima in frigore vota, subjectissimi Civis tui, qui non privata solū religione secū, sed & inter publicos orantium cœtus DEUM pro TE haud desinētib[us] urget precibus, flagitat, poscit, supplicat, ut vitæ spatium fruaris longiori, ut senium adsit floridum & juvenescens, successus habeas desideratos, & quod amplissimum est omnis felicitatis compendium, gratiâ Numinis gaudeas perenni & sempiternâ. Scio equidem, quam TIBI nemo perpetuâ queat, quamvis velit, præstare vitam, æternique semper optentur magis quam habeantur principes; Interim tamen, quod unice possum, clarâ voce, & ut audiat Hospes, voveo, ut fera sit illa dies & posteris demum nota, quæ TE exemptum mortalibus transcribat immortalitati. Vive,

DOMINE, porrò, quod vixisti spatium, imò ac si nihil vixeris, vive. Vive ad votum, sed supra votum, imò sic, ut voto nullo sit opus. Ego, quantum in me erit, nunquam non tuæ in me indulgentiæ magnorumque meritorum memor vivam, eritque mihi hodiernus dies in posterum venerabilis semper & festus, de quo & TIBI gratulor, & nobis. TIBI quidem, qui finito Climactere periculosissimo, quantum hodie & Sexagesimum, quod felicissimè vergat patriæ, natalem agis, ejusmodi hætenus vigore Animi & Corporis firmitate præditus, ceu læti lætitiis omnibus subinde cognoscimus, ut si quis annum Nativitatis tuæ nesciat, non TE senem sit crediturus; Nobis autem gratulor, qui inde speramus, à salute tuâ salutem in nos diutissimè redundaturam.

Liceat utinam nobis aliquando tam esse beatis, ut TE redonatum terris tuis intueri propius queamus, & redivivam fatebimur, imo perfectam, felicitatem nostram. Dici enim vix potest, quantum sit Principis adspectus in calamitate populo solatium. Nunquàm ab Illyriis hostibus reportassent victoriam Macedones, nisi Europi Regis vel in cunis præsentia juvisset; Et milites Alexandri tantam in Rege suo fiduciam locasse, Justinus testis est, ut illo præsentem nullius hostis arma, nec inermes, timuerint. Quod si ille apud Pœtam Alcanius in periculis audet sibi de absente Æneâ patre polliceri

— nihil illo triste recepto futurum; Quidni, TE reduce, omnia nobis salva promittamus liberi tui? Qui non aliam ob causam de thori sterilitate Tua nobis gratulamur unquàm, quàm quod in TE, *Patre Patriæ*, liberorum jus nobis relictum inveniamus omnes; Nec quicquam, quod formidemus, supererit; quin dediscet Patria vibices sentire & plagas, quas ei fortunæ usque scævicia incussit, dummodo TE, salvum habere possit præsentemque. Dicerem plura, sed pauca sunt dicenda DEO & Principibus.

TE verò, SUMMUM ET ÆTERNUM NUMEN publicâ nunc voce veneror, Tuere SERENISSIMUM PRINCEPEM NOSTRUM porrò clementissimè; Rege ipsius consilia, ut in gloriam nominis tui cedant unicè; dirige actiones, ut prosperè eveniant & salutariter; Largire *Ipsi* vitam multò longæviolem, propriamque suffice valetudinem; Da vires menti pares, ut maturitati senili nunquàm robur desit juvenile; Protege DUCEM, ne ullis labefactetur infidiis, ne urticam carduos & sentes sentiat inter Lilia, sed quosvis contra fortunæ insultus stet ut Marpesia cautes; Tandem autem, triumphatis molestiis omnibus, amaranthinam DUCI impone coronam. Sic laudes cantabimus Tuo Nomini semper, gloriamque tuam omnia inchoabunt secula, nulla absolyent.

eas aut Philosophi regerent, aut qui regerent, philosophari cœpissent. *Quis enim melius quam literatus imperat?* Verissima vox est Senatus Romani, quâ Tacito Imperatori acclamatum fuit olim. Rara quidem est, fateor, Fortunæ magnæ ac Doctrinæ concordia; at Exempla tamen omnis ævi non pauca suppetunt eorum, qui in omnium rerum apice literarum apicibus fuerint delectati. Julium Cæsarem legimus literarum fuisse scientissimum, eumque literis & armis totius orbis obtinuisse Dominium, & *Hic ex utroque Cæsar* Julium Syllanum, pronepote[m] AUGUSTI, quod illiteratus esset, *pecudem auream* appellavit, cujus pretium cutem non excedat. Scilicet credidit literatissimus Imperator, non nisi literarum beneficio optimos & saluberrimos gubernatores educari. Hinc ob excellentiam studiorum Franciscus I. Galliæ Rex non Parens Patriæ tantum, sed & literarum Parens appellatus est, teste Thuanô. Ex gloriosissimis atavis Ducis NOSTRI MAGNUS II. *Dux Mecklenburgensis* filium aliquando creari Rectorem Academiae Rostochiensis, summum in doctos favorem manibus Exemplo testatus, filiumq; docens, ut amare discat erudi. Quid ergo mirum? si Majorum vestigia recto itinere secutus es, à scientia disciplinarum omnium nunc nobis commendentur maximè, qui inter Duces quondam literarum poterat i, nisi jam tum Civium Ducem nasci voluisset virtutum æstus. Sed pythagoricæ legis mihi venit in mentem, quæ DEOS utare in transcurso, ideò reliquas excelsi ingenii virtutes tacite venerari, quàm inconcinno sermone provehi ulterius, cum de etiam dixerò, longè sit infra magnitudinem futurum. Te postremum convertor, CELSISSIME PRINCEPS, DOMINE REVERENTISSIME; liceat enim TE, etsi longè absentem, alloqui Reipublicæ nostræ, quæ TE præsentem agnoscit, animo semper præsentio, hoc est, maximè devoto, neque absentem eum putat, qui patriæ radiis terrâ suam implere, supremi instar luminis, satagit; has, quas loquimur voces, jejunas licet, & interpuncta suscipere, quæ inundantis gaudii vis ad TE ordinat, quæ nulla ars exprimit amor. Accipe pietatē, non peregrinā, sed domesticā dicatā TIBI, & ardentissima in frigore vota, subjectissimi Civium qui non privata solū religione secū, sed & inter publicos orantis DEUM pro TE haud desinētib[us] urget precibus, flagitat, postulat, ut vitæ spatio fruaris longiori, ut senium adsit floridum & cunctis successus habeas desideratos, & quod amplissimum est felicitatis compendium, gratiā Numinis gaudeas perenni & æternâ. Scio equidem, quam TIBI nemo perpetuā queat, quam præstare vitam, æternique semper optentur magis quam hæc principes; Interim tamen, quod unice possum, clarâ voce, liat Hospes, voveo ut fera sit illa dies & posteris demum non TE exemptum mortalibus transcribat immortalitati. Vive,

